

A kaszinó helyén lakóházak

Formálódik Kistelek

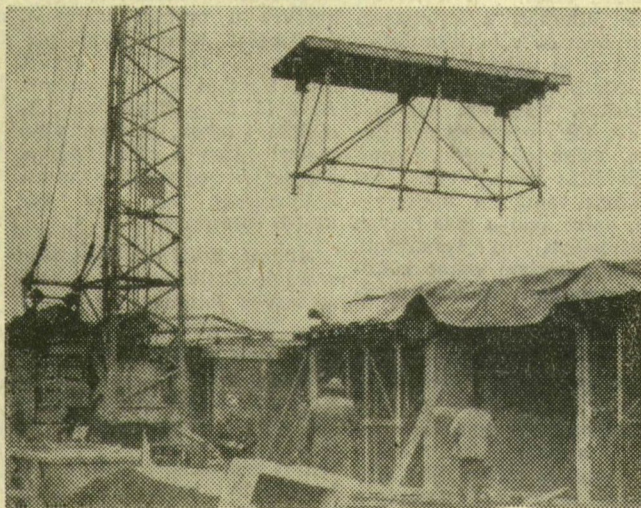
Kistelek nagyközség szemének szokott köntösén szinte naponként új meg új színek jelennek meg. Egyik felére épületcsokrot, a másik felére járdacsíkot vagy éppen zöld pázsitfoltot varázsol az emberi kéz. Ahol tegnap még nádfeledecs, rogyant házak süppedtek a sárba, ott ma már magasföldszintes, nagyablakos épületek emelkednek. Mindez a fejlődés, a jobb utáni vágy velejárója, a gyűjtögetés, a tervszerűség eredménye.

A falu köntöse, külső képe nem máról holnapra alakul olyanná, amilyen. Hozzáértők már előre látják, évekkel előtte alakítják, formálják. Összemérik a valót és a lehetségest, vagyis célokat tűznek a közösségnek, maguknak. Az elmúlt másfél évben jelentősen változott Kistelek külső képe. Régi épületeket bontottak le, újakat húztak. Gombamód nőtt ki az utcákban a házak. Persze ehhez a belvíznek is köze van, de a dolgos emberek igyekezete a fő mozgató, a fő alakító.

Tavaly eltűnt a főutcáról (a Kossuth utcából) a régi kaszinó épülete, szétszúrták a markolók, akárcsak a hajdani gyógyszerár falait, és még néhány elavult lakást. Nem kell sokáig keseregniük a kistelekieknek, mert az idén már újabb, modernebb lakóházat rakosgat egybe a daru. Az elmúlt év novemberében alapozták a CSOMIÉP emberei a 20 lakásos bérházat, s jövőre átadják a kulcsokat az iparikk-áruházzal szemében lakóknak.

Nemcsak embereknek ad majd otthont a most épülő háztömb, hanem két szövetkezetnek is. A Szegedi Járási Ruházati és Szakipari Szövetkezet szolgáltató üzemszervei és a takarékszövetkezet ügyfélfogadó irodája költözik a földszintre. Egy helyen találják majd az érdeklődők a fodrászüzletet, a kozmetikai szalont, a cipész és a szabóműhelyt. Az eddigi számítások szerint 12 millió forintjába került ez Kisteleki. Ad pénzt a közös kasszába a két szövetkezet és a KISZÖV is.

Minél többen költöznek új otthonba, annál inkább szükséges a korszerű orvosi ellátás is. A húsz célcsoportos tanácsai lakáshoz úgynevezett kapcsolódó létesítményként szakrendelőt is terveztek a nagyközségiek. Augusztusra ígérték a CSOMITERV tervezői, hogy az elképzeléseket papírra vetik. A hét munkahelyes szakrendelőben, a „kis OTI-ban” belgyógyász, sebész, röntgen, szülés és nőgyógyász, gyermek és fogorvos szakrendelésen kívül laboratóriumi vizsgálatokat is

Molnár József felvétele

Épül a bérház Kisteleken

végezhetnek. A szakrendelő helyét már kijelölték, szintén a főutcán, a régi malommal szemben.

A több mint 400 négyzetméter alapterületű, négyemeletes épülettömb és az új szakrendelő tovább gazdagítja a nagyközséget, s egyet lépnek a városba vezető úton. Az E5-ös műút két oldalára terjeszkedik a nagyközség. Jobban mondva, terjeszkedne, ha lehetne. Amint azt a tanácskabin elmondta, törvény állja útját Kistelek ilyen növekedésének. Emiatt nem tudják szélesíteni a falut. Holott ezt a tanácskabin beszámolókon többször kérték az ott lakók.

Ma még ez nem gond, mert van hova építeni, így a

Felszabadulás és az Ede utca sarkán már kész a terep az új, 19 otthonos, OTP-értékesítésű lakásnak. Sikertől állandó helyet találni a művészetnek, a kultúrának is. A régi malom épületét felújítják, amolyan pót-művelődési házzá alakítják. Állandó kiállítási terem lesz az első emeleten, a másodikon helytörténeti és dokumentumtárakat őrző múzeum. Itt kapna termet a képzőművészeti szakkör és a fotólabor is. Ehhez persze pénzre van szükség, amiből Kisteleken sincs sok, ezért társadalmi munkára is számítanak a nagyközség vezetők. Már a Magyar-Szovjet Barátság Tsz és a nagyközségbeli kisiparosok ajánlkoztak munkára.

Vándorzászló a budapesti vasutasoknak

Elismerés a szegedi igazgatóság dolgozóinak

Tervét 930 000 tonnával túlterjesztve, az előző évinél 1,3 millió tonnával több árut fuvarozott el tavaly a MÁV budapesti igazgatósága, jóllehet a legfontosabb munkakörökben ötszázal csökkenést a létszám.

E sürített eredmények alapján javasolta pénteken Szűcs Zoltán vezérigazgató a vasutas-szakszervezet elnökségének, hogy legyen a vasútiigazgatóságok tavalyi munkaversenyének győztese a MÁV budapesti igazgatósága. A vezérigazgató beszámolt arról, hogy a vasút 1977-ben a tervezett 132 millióval szemben 133,8 millió tonna árut szállított el. A rekordteljesítmény igen nehéz feltételek között született, a kimagasló eredményekhez nagyban hozzájárult a vasútiigazgatóságok hagyományos versenye, amely a dolgozók jubileumi munkaverseny-kezelvényeivel párosulva le-

hetővé tette, hogy a vasút ki-elégítse a népgazdaság szállítási igényeit. Elismeréssel szolt az előterjesztés a szegedi vasutasokról is, akik a zsúfolt fővárosi pályaudvarokat tehermentesítve, Budapest kikerülésével továbbították a területükön átmenő vonatokat.

Az elnökség az előterjesztés alapján, a MÁV vezér-

igazgatójával egyetértésben, 1977. évi eredményes munkája alapján a budapesti vasútiigazgatóságnak ítélte oda a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium és a vasutasok szakszervezete központi vezetőségének Vörös Vándorzászlóját, míg a szegedi vasútiigazgatóság munkaverseny-sikereit oklevél adományozásával ismerte el. (MTI)

Befejeződtek a magyar-líbiai gazdasági tárgyalások

Pénteken Budapesten befejeződött a magyar-líbiai gazdasági együttműködési vegyes bizottság negyedik ülészaka. A tárgyalásokon áttekintették a magyar-líbiai gazdasági együttműködés ed-

dig eredményeit, és továbbfejlesztésének lehetőségeit, elsősorban a hírközlés, a közlekedés, a vízügy, a mezőgazdaság és a műszaki-tudományos együttműködés területén. Kereskedelmi forgalmunk az elmúlt öt év alatt mintegy két és félszeresére emelkedett és 1977-ben elérte a 27,6 millió dollárt. 1977. évi kivitelnél 65 százalékat élőállat- és hússzállítások, 20 százalékat pedig textilalkotások. Fontos exportcikkünk továbbá az ipari fogyasztási cikkek. Műszaki-tudományos együttműködésünk keretében jelenleg 173 magyar szakember dolgozik Líbiában.

A tárgyalások befejeztével a két delegáció vezetője: dr. Bíró József külkereskedelmi miniszter és Abu Bakr Ali el Sherif kereskedelmi miniszter a Külkereskedelmi Minisztériumban aláírta az ülésszak jegyzőkönyvét.

A líbiai minisztert fogadta Székér Gyula, a Minisztertanács elnökhelyettese és Puja Frigyes külügyminiszter. (MTI)

Egy ember és a gyár

Beszélgető partnerem a Szegedi Kéziparagárműgyárban Deák József üzemmérnök. Ötvenkét éves, nős, szakértő, precíziós öntés.

— Mióta dolgozik a kéziparagárműgyárban?

— Ez a gyár még nem is létezett, én már itt voltam.

— Furcsa situáció. Mi a magyarázata?

— Elmondjam?

— Tessék.

„Ezen a helyen hatvan évevel ezelőtt még harisnyagyár működött, majd a húszas évek elején Kecskeméti Antal vasszerkezeti üzemet alapított. Különböző vasidomokat, elemeket készítették, általában kisebb folyók, patakok hídalkatrészeit. Az ilyen megrendelések hamarosan bedugultak, nagyobb hídakhoz nem tudtak szerkezeti elemeket készíteni, és átváltak üzleti portálok tervezésére és gyártására. A tulajdonos családjába benősült Barna Endre felsőipari iskolát végzett szakember, aki üzleti érzékével teljesen megváltoztatta a termék-szerkezetet. Előbb kerékpárokat szerelték össze. Ők gyártották a Via Reggia elnevezésű női kerékpárt. Persze a Rigó utcai üzemből csak a vasszerkezet készült, a kerékpár többi tartozékát úgy vásárolták gyáráktól és a kereskedelemből.

Nem volt kedvező a piac, hamarosan főlhagytak a kerékpárral, és elkezdtek zá-

vább csinálták az üzletek portáljait. Ezek a cikkek sem jutottak sokáig, a zárlatkész különben sem ütött be üzletileg. Új terméket kerestek, és a később kötötték ki. Most kell visszanyerem az én családomhoz.

Apám Budapesten, a Ganz Danubiusban tanulta ki a szerszámlakatos mesterséget, s ott is maradt a neves gyárban. A Tanácsköztársaság leverése után azonban nem jutott munkához, s kénytelen volt vándorbotot venni a kezébe. A világhírű Solingeni Acélárugyárban talált munkalehetőséget. A késes és műköszörűs pályán szerzett kitűnő gyakorlatot, mesteri bizonyítványt, ami azt jelentette, hogy legalább hat szakmát kellett ismernie. Ugyint a szerszámlakatos, a kovács, az acéledző, a csiszoló, a galvanizáló és a fém-megmunkáló (szaru- és műanyag megmunkáló) mesterséget. Amikor visszatért Magyarországra, Szegeden próbálkozott állást szerezni. Beler István késesmester alkalmazta, akinek a Kossuth Lajos sugárúton volt műhelye. A kialakult, hagyományos szegedi kéziparagárműgyártást lassan modernizálta, a solingeni tapasztalatok alapján gépesített is.

Talán maradt volna apám ennél a mesternél, ha nem kap jobb ajánlatot a Barna-féle cégtől, amelynek igen hangzatos volt a megnevezése: Barna Endre Kész-, Acél- és Fémárugyára. A cégtulajdonosoknak pénzült, de nem tudtak megállapodni egy jól menő termékkel. Apámat fölkerítették, legyen náluk művezető, és szervezze meg a kéiparagárműgyártást nagy szériában. Elfogadta az ajánlatot, és 1936-ig a Barna-féle gyárban dolgozott, majd saját műhelyt rendezett be a mai Marx téren. Két alkalmazottal és a család tagjaival dolgozott. Magam, mint iskolás gyermek ismerkedtem meg a szakmával, és 12 évesen jó segítővé váltam. Iskolába menet előtt és tanítás után naponta körülbelül 4 órát dolgoztam. De térjünk most már vissza a kéziparagárműgyárhoz, és a saját munkaviszonyomhoz.

Barna Endrét a háború utolsó esztendejében munkaszolgálatra vitték el, ahonnan többé nem került haza. Így a felszabadulás idején a gyárat az elhagyott javak kormánybiztossága vette át. A munka nehezen indult, az eladósodott gyárban nem volt nyersanyag, a bevételből alig tudták a villany-számlát kifizetni. Az úgynevezett Sarajevó bicskákát 4 fillérért árusították, de a hagymapucoló késekért sem adtak többet, mint egy villamosjegy árá. A munkások kézzel hajtották a prések excenter kerekeit. A lehetetlen helyzetből az államot vezette ki a gyárat 1948-ban.

Elég nagy volt a zűrzavar, kevés a szakember. Az akkori iparügyi miniszter apámat kérte föl, vállalja el a gyár műszaki vezetését. Műhelyünket átvették a volt Barna-cég javára, alkalmazottakkal együtt, a szerszámok és gépek árát betudták adóhátralék fejében. Ekkor alakult meg a mai üzem helyén a Szegedi Kéziparagárműgyár.

Nemzeti Vállalat. Majd később a tíz főnél több alkalmazottat foglalkoztató üzemek is állami tulajdonba kerültek, és ezzel megszaporodott a vállalat telephelyeinek a száma. Idekerült a Tátrány-féle vész- és gyalvas üzem, Boda Kálmán puskműves üzeme, ahol már kezdtek kombinált fogókat is gyártani. Sok kisüzem került 1950-ben a gyárhoz, a Turi- és Brinzen-, a Fejős-, Beke-, Kókai- és Haramász-féle műhelyek, még a mai vasöntőde elődje is hozzánk tartozott, sőt Vársárhelyen és Kecskeméten is voltak telepeink, mert közben megalakult a Szegedi Fémipari Egyesülés, amely területi alapon fogta össze Dél-Magyarország vasasüzemeit. Ebben az évben, 1950. május elsején lettem a gyár alkalmazottja, előbb telepvezető, majd később termelési osztályvezető.

A nagy területre kiterjedő egyesülés hamarosan feloszlott, és létrehozták a Kéziparagárműgyártó Trösztöt, amelynek a szegedi Rigó utcai üzem is egyik szervezete lett. Valójában ekkor alapozták meg a szegedi kéziparagárműgyárat. A kisüzemekből ide koncentrálták a kombinált fogók gyártását, ami iránt abban az időben igen nagy volt a kereslet. Változott a termékszerkezet, a kéiparagárműgyártást leadtuk egy szuprónál jobb üzemnek, majd a soproni tüzgyárnak. A bicskagyártás lassan visszaáramlott a kisiparosokhoz, mivel a nagyobb gyárak nem akartak bíbelődni vele. Azt hiszem, most már érthető, hogyan kerültem a kéziparagárműgyárba, mielőtt az még meg sem született.

— Ez egy igazi gyártörténet, nem gondolt arra, hogy megírja a szegedi szerszámok nacionálját?

— Erre nem biztatott és nem kért föl még senki.

— Ne várjon rá!

Hosszas beszélgetésünk során elmondta Deák József, hogy egyetlen hobbija a kéziparagárműgyártás gyűjtése, de több útja is bizonyítja, hogy maga is alakítja, formálja a szerszámokat. A precíziós öntés, amely szakterülete, sok gondot is jár, de egyre szebb öntvényeket készítenek saját gyáruk és partnereik részére. Szakmai tudását ismerték el avval is, hogy amikor Indiában, Bombayben a magyar külkereskedelmi cégtől precíziós öntőde létrehozását kérték, Deák József is ott volt a bábáskodók között. Azt mondja, hogy nem gyűjt semmire sem, minden félrelakott pénzen külföldi országokba utazna: feleségével. A turistautakon nem ruhaanyagokat és ékszereket vásárol, hanem kéziparagárműveket. Kétszer kapott Kiváló Dolgozó kitüntetést, s Kiváló Újító elismerést. Azt mondja, hogy a hosszútávú tőkék közé tartozik szakmájában. Végül egy obligát kérdés:

— Hogy érzi magát?

— Jól. Mint kiderült, 33 éve dolgozom a kéziparagárműgyárban, szakmai tapasztalatom negyvenéves. Munkámat elismerik, s nekem ennyi elegendő.

Gazdag István

Hagymatermesztési tanácskozás Makón

A mezőgazdasági könyvhónap országos rendező bizottsága, a Magyar Agrártudományi Egyesület Csongrád megyei szervezete és Makó város tanácsa közös rendezésében országos hagymatermesztési tanácskozás zajlott le tegnap délelőtt Makón, a városi tanács dísztermében. Dr. Szalai Ferenc, a kecskeméti Zöldségtermesztési Kutató Intézet makói agyama-nemesítő állomásának vezetője tartott előadást. A minőség javításáért folyó kutatómunkában a makói állomás fókuszban van

részt. Különösen a jó fajták fenntartásában, valamint a korszerű termelési, technológiai folyamatok kidolgozásában szeretne a kutatóállomás újabb eredményeket elérni. Csak így nyerheti vissza a híres fűszernövény a régi rangját.

Holly Sándor, a HUNGAROFRICT főosztályvezetője a makói hagyma szerepét és jelentőségét értékelte külkereskedelmi vonatkozásban. Tájékoztatta a hallgatókat, hogy az utóbbi években a vörshagyma exportjában

nagy a konkurrencia. A világ számos országában nőtt a hagymatermesztés. Neheztelte a helyzetünket, hogy a konkurrencia még a gyengébb minőség mellett is előnyökhöz jutott velünk szemben a szállításokban tapasztalható bizonytalanságok miatt. Ezért, ha nem akarunk végképp lemondani a nagy múltú fűszernövényünk exportjáról, sürgősen meg kell oldani a feldolgozó, technológiai feltételeit és be kell tartani a szállítási határidőket.

Bankkölcsön

A Magyar Nemzeti Bank pénteken Londonban 100 millió USA-dollár összegű kölcsönmegállapodást írt alá közép- és távol-keleti bankokkal szervezett bankcsoporttal. A kölcsönnyújtásban

arab, japán, hongkongi és iráni bankok vesznek részt. A Magyar Nemzeti Bank a kölcsönt exportkapacitásokat bővítő beruházások finanszírozására használja fel. (MTI)